

Innspill om villrein fra ei byjente, ei tidligere totalt uvitende sjel

Hvordan skal man nå fram til folk som ikke bor i områdene, og som ikke aner noen ting om villrein?

Jeg er en utenforstående. Jeg har bodd hele mitt liv, 50 år pluss, i by. I Trondheim og på Kongsberg. Jeg har kun gått noen få hytte-til-hytte-turer – jeg er tvers igjennom byjente. Jeg er *akkurat* i målgruppa. Jeg kjenner forfatter Guri Sørungård Botheim, som nettopp har utgitt romanen «Høgfjellsmeldinga» (Forlaget Oktober), og jeg har jo snakka med henne før om dette men jeg lurte på, jeg skjønnte det ikke i det hele tatt: Hvorfor er denne kampen SÅ sterkt i henne?

Jeg forstår, eller i alle fall har forståelse for at vi må ta vare på bjørn og ulv og gaupe. Men for meg, helt utenfor, har jeg ikke skjønnt forskjellen på rein og villrein – så HVA skal jeg ta vare på? F.eks. Rev og fjellrev har forskjeller i utseende, og lever i ulike terreng. Og reven er rødlista, så jeg har forståelse for at vi må ta vare på fjellrev. Men hva er forskjellen på rein og villrein – egentlig? Når begge oppholder seg og beiter på vidda? For meg, som utenforstående, er det lett å tenke «rein er rein», og at «tamreim og villrein» er litt som «katt og villkatt», à la: Den ene var vill, men så er den blitt temma, eller: Den ene har stukket av, og blitt vill. Og jeg trenger nok, som byjente, å få vite litt mer enn at det «bare» er genetisk forskjell, for jeg SER ingen forskjell. Og ingen har vist meg noen forskjell. Genetisk materiale hjelper ikke helt å bare vite om. Jeg ser forskjell på rev og fjellrev. Så HVA skal jeg ta vare på – og HVORFOR?

Botheim fortalte det som gjorde at jeg virkelig KJENTE forskjellen, i hele meg: Villreinen er ekstremt sky. At om mennesker går på en sti, eller over et område, kan det ta tre uker før villreinen går der igjen. Og DET ga mening. Hvis maten deres er på andre sida av der jeg har gått, vil den likevel holde seg unna. Altså må JEG holde meg unna – for å bevare en trua art.

Og ja, det er viktig å få fram hos både DNT og i media, nettopp: HVORFOR skal vi holde oss unna? Hvorfor skal vi ikke gå der, selv om det er oppmerka T-er og løyper? Tanken er jo: «Vi forstyrrer dem jo ikke». Jeg/vi trenger å vite: «Jo, dere forstyrrer dem». Vi forstyrrer villreinen, selv om vi ikke engang ser dem, kanskje heller ikke på lang avstand. Den opplysninga, de tre ukene, tror jeg det er ekstremt viktig å nå ut med. Det gjør denne saken veldig ANNERLEDES enn kampen for å bevare bjørn og ulv, som kanskje bryr seg døyten om vi har kryssa en sti. Hvis bjørn og ulv og gaupe unngår oss, er de trygge. Ikke villreinen.

Jeg fikk akkurat tips om ei bra rute i området rundt Dombås, men forsto, og sa til ham: «Veit du, det kan jeg faktisk ikke gjøre». Jeg hadde fått innspill til valget jeg tok av Botheim, lokalbefolkninga, et innspill jeg hadde forstått. Og jeg tror mange byfolk som meg vil tenke annerledes, og oppføre oss annerledes, når vi får vite hvorfor vi bør gjøre holde oss mest mulig unna områdene villreinen trekker og beiter.

Ja, vi har en allemannsrett i Norge, men det er en rett, og vi trenger ikke gjøre alt vi har rett til. Jeg har også ytringsfrihet, rett til å si omtrent hva jeg vil, men jeg veit: Jeg bør ikke si ting andre vil slite med resten av livet. Og jeg vil heller ikke gjøre noe reinen sliter med resten av livet, selv om jeg i utgangspunktet har rett til det.

Så her er innspillet: Prøv å få fram denne kunnskapen til DNT-sti-brukere og DNT-hyttebrukere. Jeg tror det vil bli langt færre som vil gå i disse områdene da. Og ja, kanskje til og med stenge noen DNT-hytter. Og kanskje (usikker på det) kan man også unnlate å oppgi informasjon om nødbuer. For jeg veit jo, jeg har ikke sjans til å klare meg i telt. Da *må* jeg jo legge turen min et annet sted. Jeg er likevel usikker på dette, ettersom inngripen kan få fram pigger mer enn godvilje hos mange. Mennesker liker å ta egne valg.

Så: Fortell oss heller om konsekvensene av egne valg. Og kanskje særlig hvilke av trekkrutene til villreinen som er *aller* mest utsatt.

Vennlig hilsen,

Kristin Ribe